

Ringen hjälpte Eva tillbaka till arbetslivet

SAMARBETE Eva Fagerströms väg från utmattning tillbaka till arbetslivet gick via Kalmar arbetsgivarring, där företagen hjälps åt att hitta jobb åt långtidssjuka. Du&jobbets undersökning visar att få företag klarar bra rehabilitering, bland annat för att passande alternativa arbeten saknas.

Det var i november 2002 som *Eva Fagerström* gick in i väggen. Hon hade arbetat i några år på golvtillverkaren Kährs i Blomstermåla, de senaste två åren som gruppleddare. Det hade varit hårdkörning mot de uppsatta målen och många övertidstimmar.

– Och jag var ju den här A-människan som skulle klara allting. Mina arbetskamrater hade märkt vad som var på gång, men inte jag själv.

Nej, själv trodde hon att det var något annat, kanske struma. Men läkaren hon gick till bara skakade på huvudet. Det var typisk utmattningsdepression.

De följande veckorna kom Eva Fagerström knappt ur sängen. Pappan fick flytta in ett tag för att hjälpa henne. Vägen tillbaka såg lång ut.

Den blev lång. Men den fick en ände. Idag arbetar Eva Fagerström heltid på Utvägen i Kalmar, ett brandskyddsföretag där hon arbetar med samordning, bokföring och information. I november får hon fast jobb. Lyckopillrena är kastade och hon känner sig fit for fight igen.

VÄGEN GICK VIA Kalmar arbetsgivarring – ett företagsnätverk som arbetar med rehabilitering, kompetensutveckling och hälsofrågor. Kärnidén är att företag ska hjälpa varandra att hitta nya jobb för dem som inte kan återgå till sina tidigare arbetsuppgifter.

Redan på Kährs hade Eva Fagerström kommit i kontakt med Ringen. Hon berättar:

TEXT JONAS FOGELQVIST

jonas.fogelqvist@duochjobbet.com

FOTO JAN NORDSTRÖM

– Kährs är medlemsföretag i arbetsgivarringen. Jag hade gått på utbildningar och program som arbetsgivarringen anordnat. Dessutom hade jag en i min grupp som var mycket sjuk, och där Ringen varit inkopplad för att hjälpa till. Så jag kände till deras verksamhet. Och efter att jag varit sjukskriven i ett par veckor tänkte jag att det här måste jag ju ta tag i. Så jag ringde *Ulla Larsson*.

VI SKA ÅTERVÄNDA till Eva Fagerström. Men först ska vi göra som hon gjorde. Vi ska träffa Ulla Larsson, initiativtagare till och verksamhetschef på Kalmar arbetsgivarring. Hon arbetar tillsammans med två handläggare i Ringens lokaler i ett kontorshotell i centrala Kalmar. Hon är en medelålders dam, klädd i prydlig rosa jacka, välfri-serad och med eleganta smala glasögon, bakom vilka intensiva blå ögon möter en.

Hon har bestämda åsikter om hur rehabilitering ska gå till. I början av 1990-talet var hon utredare på försäkringskassan, men tyckte att det behövdes nya grepp i rehabiliteringsarbetet.

– Det var vid den här tiden som lagen skärptes och det började ställas hårdare krav på arbetsgivarna att rehabilitera sjukskrivna. Men rehabiliteringen var dyr och kostsam. Det märkte jag när jag **SID 26** ►

Eva Fagerström tar en rast tillsammans med Staffan och Thomas, som jobbar på en av firmorna i företagshotellet där Utvägen huserar.

◀ **SID 24** lämnade kassan och gick till ALT för att sälja reha-tjänster. Det var svårt att få företagen att betala.

Ulla Larsson hade hört talas om dåtidens arbetsgivar-ringar och tyckte att det verkade vara en intressant idé, att företagen själva skulle ta ansvaret och stötta varandra i rehaarbetet. Så hon pejlade intresset bland företagen i Kalmar med omnejd. Till en början var 13 av dem intresserade. 1996 bildade de den ideella föreningen Kalmar arbetsgivar-ring, som ägs av företagen själva.

Sedan dess har antalet medlemsföretag växt till 45, och Ulla Larsson har fått två medarbetare på kontoret. Verksamheten betalas av medlemsavgifter, vilket ger billigare reha-tjänster till de företag som är med. Det finns företag som ofta utnyttjar Ringens tjänster, men även de som inte haft ett enda reha-fall, men som ändå tycker att pengarna är en bra investering i preventiva åtgärder.

– Redan tidigt sade företagen att varför ska vi bara ha rehabilitering? Varför inte också samordna kompetensutveckling och hjälp vid uppsägningar?

RINGENS VERKSAMHET kom att breddas undan för undan. I dagsläget kan man säga att verksamheten står på fyra ben. Tyngdpunkten är fortfarande reha-tjänsterna. Men man hjälper varandra även när det gäller kompetensutveckling, övertalighet samt nätverksbyggande.

Sedan ett år tillbaka har arbetsgivar-ringens även satsat på ett femte område. Man kallar det för KUR – KompetensUtvecklings-Rotation. Målet är att stimulera till ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Metoden är att anställda ska få pröva på arbete på andra företag inom Ringen. Målgruppen är denna gång inte de sjukskrivna, utan samtliga intresserade.

Men rehabiliteringsarbetet är alltså grunden. Det är ofta väldigt

svårt för långtidssjukskrivna att komma tillbaka till sina tidigare jobb. De kan vara för tunga eller för stressiga. För dem som har drabbats av utmattningssymptom är det ofta själva miljön på det gamla jobbet som man behöver komma ifrån.

I EN ENKÄT SOM Du&jobbet har gjort bland närmare 1 000 skyddsombud ställde vi frågan hur de tyckte att deras arbetsplats skötte rehabiliteringen av människor som varit sjuka och ska återgå till arbetet. 29 procent tyckte att rehabiliteringen sköttes bra, 45 procent svarade varken bra eller dåligt medan 26 procent tyckte att den sköttes dåligt (se faktarutan).

Det visade att nästan hälften, 47 procent, menade att just bristen på passande jobb ligger bakom bristerna. Den näst vanligaste orsaken var ointresse hos arbetsgivaren, 22 procent av skyddsombuden uppgav detta.

Genom att gå med i en arbetsgivar-ring kan företagen hjälpa varandra att hitta ersättningsjobb. Men det är inte så att Ringen ersätter företagets eget reha-arbete, säger Ulla Larsson. Tanken är att arbetsgivar-ringens kontaktas när andra möjligheter är uttömda. Och den sjukskrivne måste själv vilja delta. Förtroendet för Ringen tycks dock vara gott, enligt de enkäter som gjorts, och väldigt få personer verkar vilja undvika kontakt.

När en anställd i behov av rehabilitering kommer till arbetsgivar-ringens blir första steget enskilt samtal. Därefter görs en första bedömning och ett förslag till fortsatt handläggning. Den sjukskrivnes intressen och eventuella begränsningar kartläggs. Personlighetstest och utredningar kan bli aktuella. Hela tiden erbjuds rådgivning och coachning om hur man ska gå vidare. Ibland kan processen leda till att den sjukskrivne går tillbaka till sitt gamla jobb, eventuellt med andra arbetsuppgifter. Men oftare erbjuds arbets-

Eva Fagerströms arbetsgivare golvtillverkaren Kährs i Blomstermåla var med i Kalmar arbetsgivarring. Det var verkligen tur, tycker hon. – Jag undrar vad som hade hänt om de inte haft den kontakten.